

Spiekasten en lokkorven

8 maart 2019

Hans van de Poel

Adriaan van Egmond

Historische economische betekenis

Was en honing

- Licht
- Zoetstof

- Rietsuiker: 500 j. v. Chr.
- Bietsuiker: 1800 eerste suikerfabriek

Zware straffen

Zwermen

- Natuurlijk zwermgedrag
- Selectie op zwermrust
- Zwermbeheersing

Zwermen

- Zwermen op drift zijn vrij
- Lokkorven lokken zwermen?
- Niet sportief

Verantwoordelijkheid imker

- Zwermen gaan nodeloos verloren
- Zwermen geven overlast

Als bijen zelf een woning mogen kiezen (1)

Belangrijk

- Hoogte vlieggatopening
- Grootte vlieggat
- Richting vlieggat
- Volume bijenwoning
- Afstand andere bijenvolken

Niet in de volle zon

Water

Speelt nauwelijks een rol van betekenis

- Vorm van het vlieggat
- Vorm van de nestholte
- Droog / nat
- Tocht
- Boomsoort

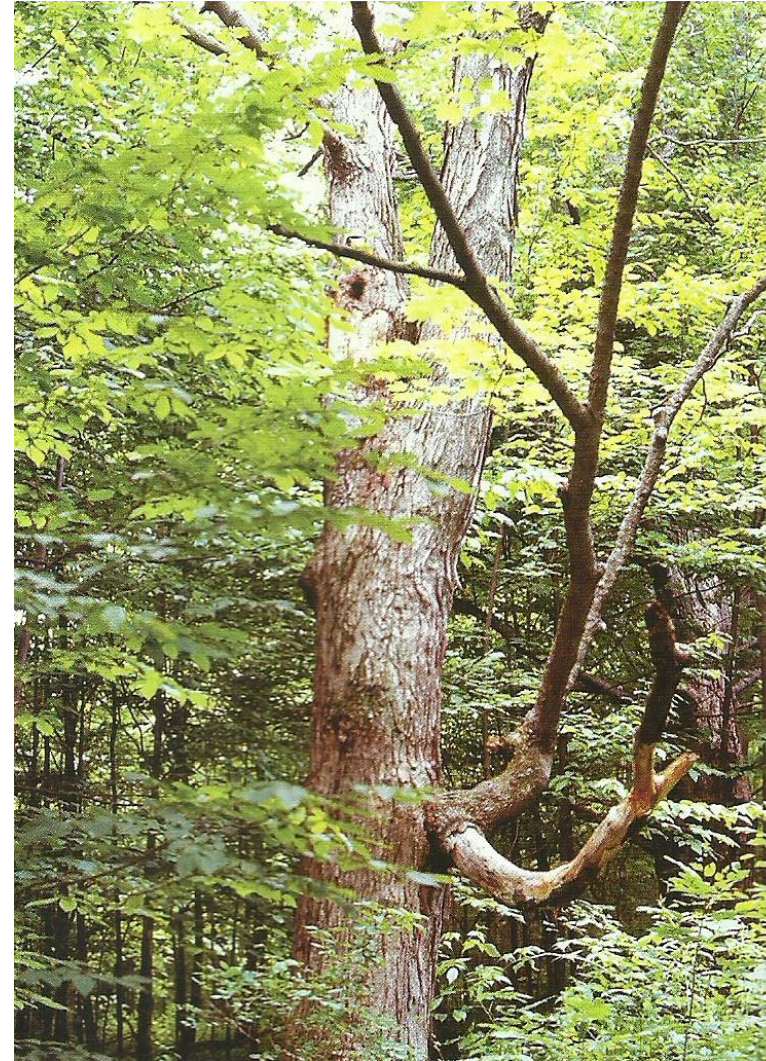

Als bijen zelf een woning mogen kiezen (2)

Hoogte vlieggatopening

Minimaal 3 meter hoog

- **Vijanden**
- **Alleen gezonde bijen kunnen de nestingang bereiken**

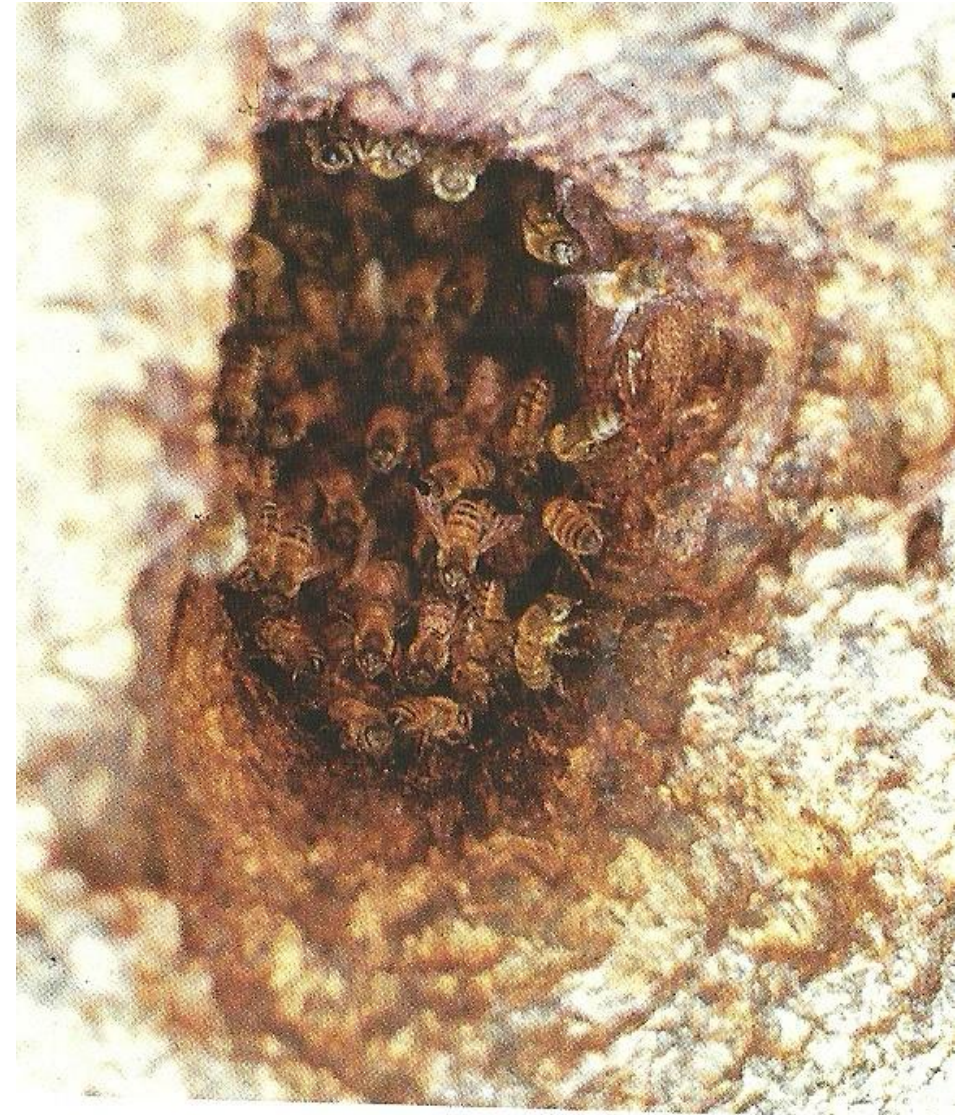

Als bijen zelf een woning mogen kiezen (3)

Vlieggat

- Voorkeur vlieggat
  - dicht bij de bodem van de nestruimte
  - gericht op het zuiden
- Grootte vlieggat
  - Ongeveer 12,5 <> 75 cm²

Als bijen zelf een woning mogen kiezen (4)

Volume, inhoud en vorm

- Nestplaats in een holle boom
- Voorkeur voor ongeveer 40 l.
- Met raat heeft de voorkeur (geur)
- Geen specifieke voorkeur voor vorm

Als bijen zelf een woning mogen kiezen (5)

Afstand tot andere bijenvolken

- **Afstand 850 meter**
  - **Concurrentie**
  - **Vervliegen**
  - **Roverij**
  - **Ziekten**

(Zwerm)gedrag (1)

Wat gaat er vooraf aan het zwermen?

- **Wie gaat er mee in de zwerm?**
- **Voedselopname**
- **Lethargie**
- **Speurbijen**
- **Koningin in conditie**
- **bzz**

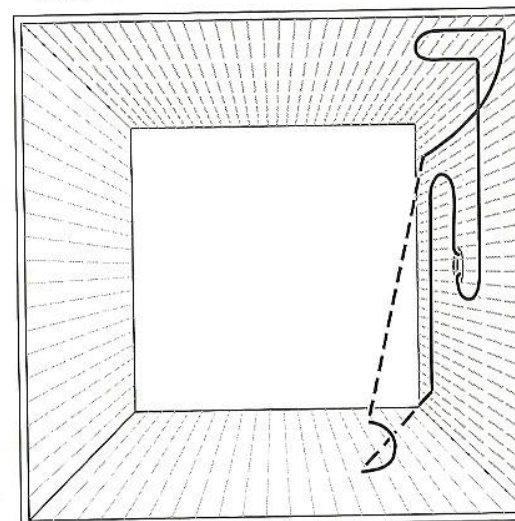

(Zwerm)gedrag (2)

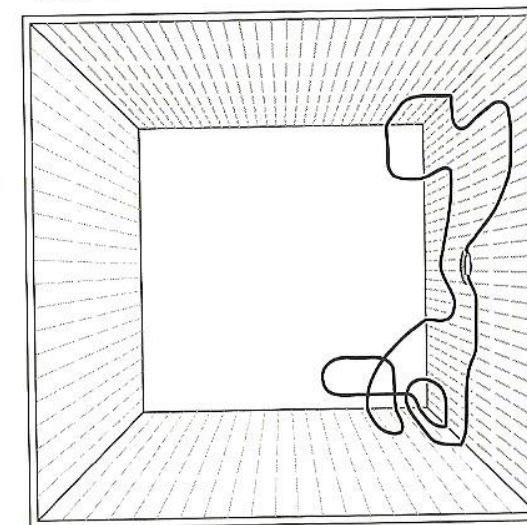
Verkenners

- Enkele honderden ca. 5 %)
- Gebied 70 km²
- Leeftijd 19-37 dagen
- Inspectie mogelijke bijenwoningen
- Inspectieduur: 13-56 minuten
- 0,5 lux

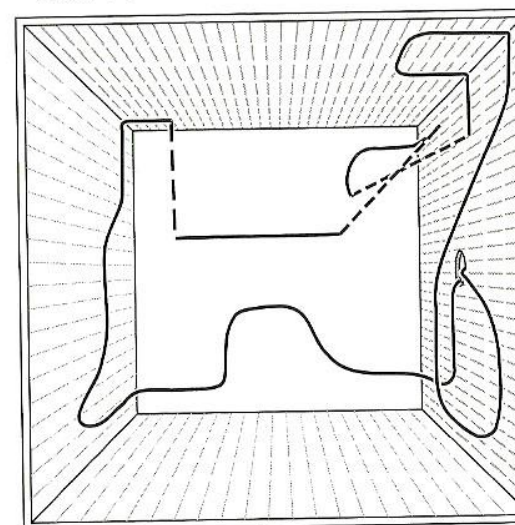
Visit 1

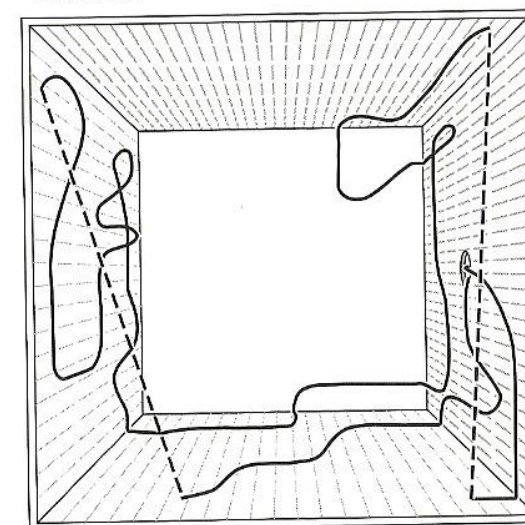
Visit 8

Visit 17

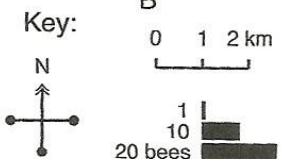
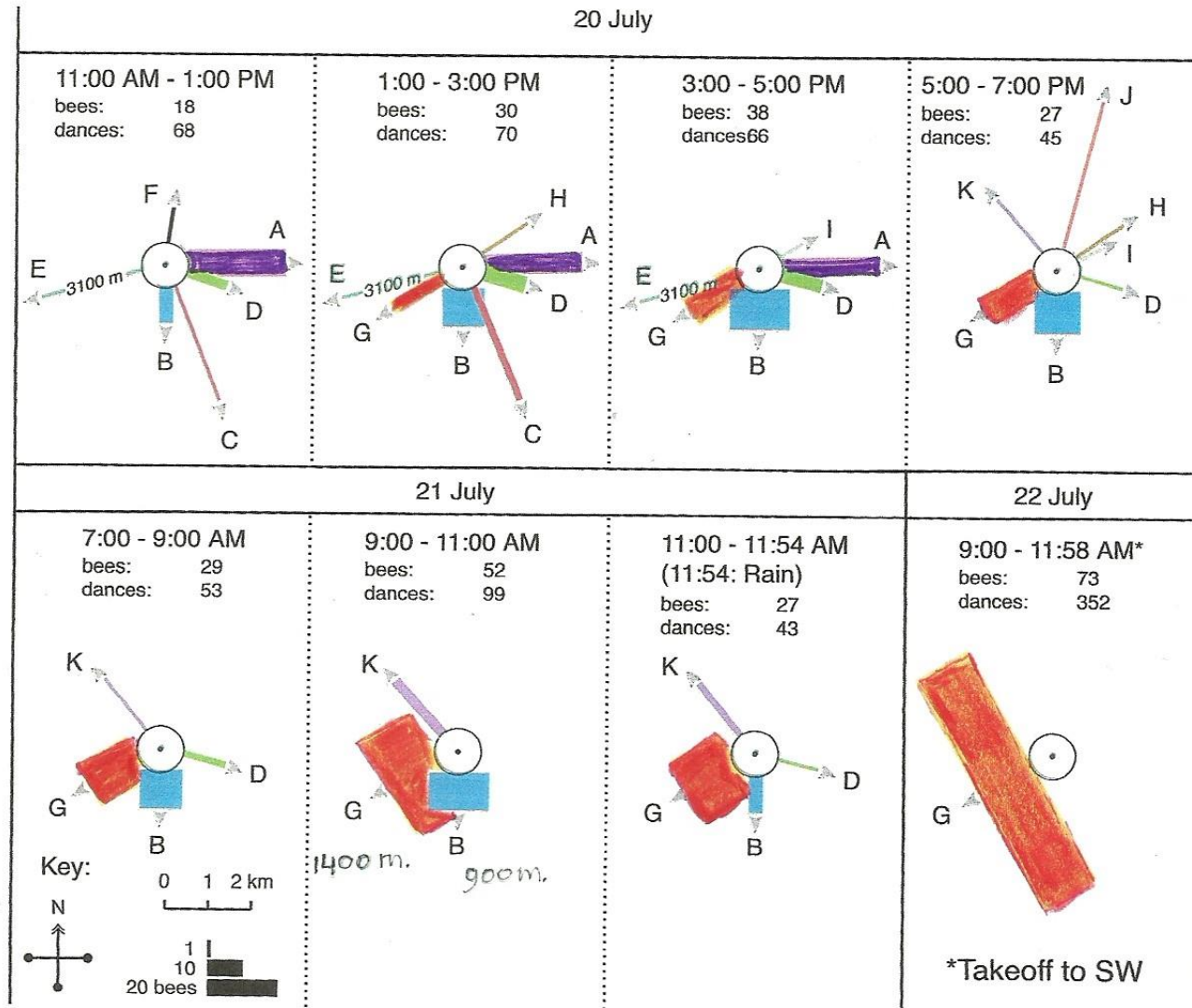
Visit 25

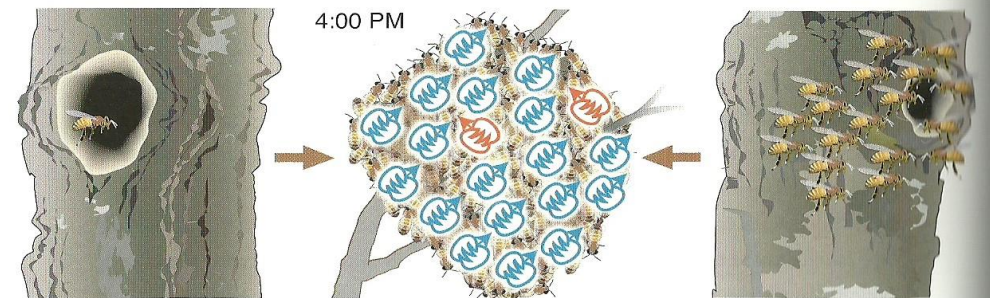
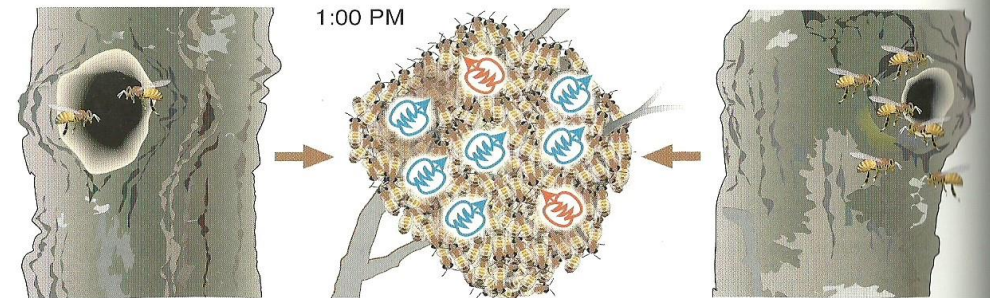
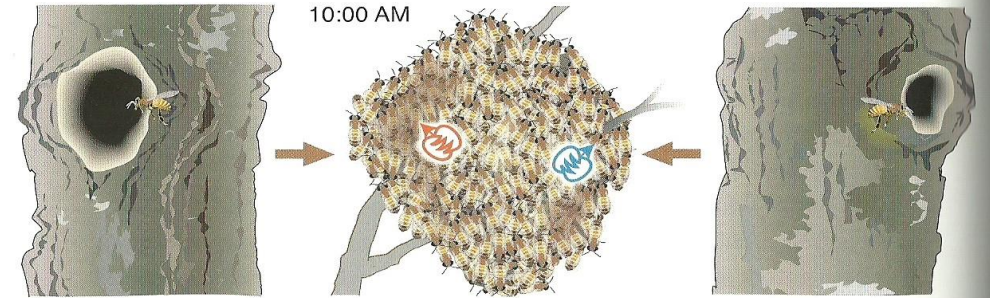
Democratische besluitvorming (1)

- Speurende bijen
- Dansen op de tros

Democratische besluitvorming (2)

Proeven op een eiland
Alle bijen gemerkt

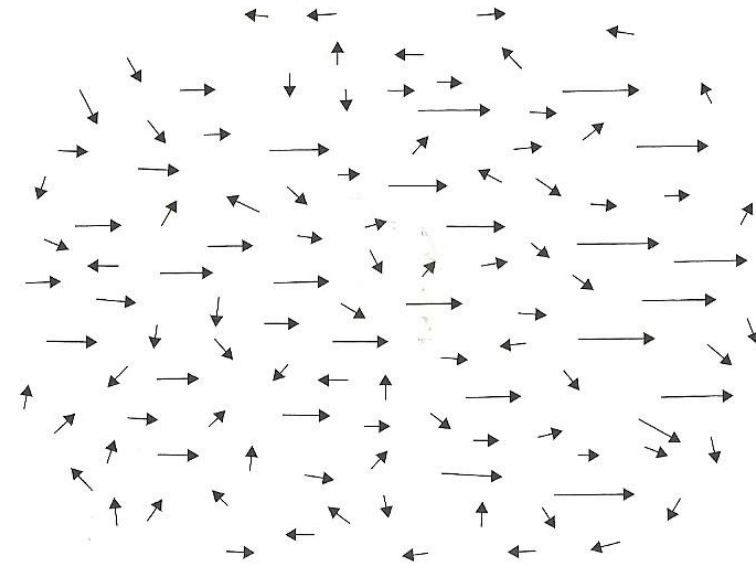

Op weg ...

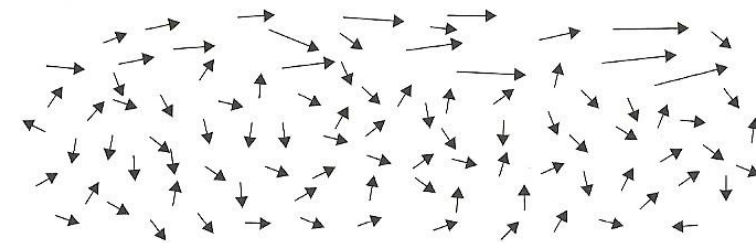
5-7 km per uur

100 m voor de kast afremmen

Speurbijen wijzen de weg

Top view

Side view

De praktijk (1)

- Elk dorp heeft wel drie natuurvolken
- 4 lokkasten: 3 bevolkt
- 5 lokkasten: geen bevolkt
- Stabiel
- Waterpas

Hartje Arnhem

Bijenhof Bemmelen

Inrichting kast

- Oude raat
- Lege ramen met voorbouw
- Lokmiddel

Lokmiddelen in de kast

- Oude raat
- Koninginnenstof
- Citroengras, lavendel, tijm
- Swarm catch
- Salvolat

- Citroenkruid: *Artemisa abrotanum*

De praktijk (2)

Zojuist is er een
zwerm ingetrokken

De praktijk (3)

Na 6-8 dagen varroabestrijding

Besluit:

- meenemen
- of honingkamer erop

Een leuk volk helemaal voor
niks op zelf gebouwde raten

Bronnen

- **Honeybee democracy van Thomas D. Seeley**
- **Eigen ervaringen**

Dank voor uw aandacht

